

Ogri ne bi imeli svoje vlade, gotovo se kaj takega nikoli ne bi moglo dogajati!

Vunanje države.

Rim. Poljski državni poslanci na Dunaju so udano zahvalo poslali sv. očetu za encikliko ali papeževo pismo, o katerem smo pred 14 dnevi govorili. Te dni so papež Leon XIII. tudi vsprejeli Krakovskega knezoškofa, kardinala Dunajevskega.

Italijansko. Kralj Umberto se je s svojo so-progo mudil v Benetkah, kamor je tudi prišel nemški cesar Viljem II. s premstvom. Bile so velikanske slovesnosti. — Že parkrat je v poslanski zbornici v Rimu manjkalo toliko poslancev, da zbornica ni bila sklepna. — Ministerstvo hoče nekoliko prištediti, ker namerava sedaj več generalov vpokojiti.

Francosko. Grof Pariški se je te dni izjavil, da se bodo Francozi kmalu naveličali republike in bodo njega poklicali za kralja. Kakor se vidi, ta želja se bas njemu ne bode izpolnila.

Angleško. Ministerskemu predsedniku, Rosebory, večasih hudo prede v spodnji zbornici; nedavno je za neki predlog dobil komaj jeden glas večine. Govori se, da bode dal razpisati nove volitve. — Angleška kraljica si je šla zdravja krepiti na Italijansko in biva sedaj v Florenci, kjer sta jo obiskala italijanski kralj in kraljica.

Nemško. Umrli je slavni katoliški pesnik Fr. V. Weber. — Državni zbor je vsprejel postavbo o davku na borzo. — Poljski poslanci na Nemškem se sicer kažejo pri vsaki priliki kot domoljube ter radi ustrežejo vladi, toda ta jim to pičlo plačuje. Na poljskih ljudskih šolah se sme pri večjih otrokih poljščina le po dve uri podučevati.

Rusko. Carjevič prestolonaslednik se bode letos oženil s hesensko princeso Aliso, ki se že pridno ruski uči in bode pristopila k pravoslavni cerkvi. — Minister Giers še vedno boleha.

Bolgarsko. Veliko je na svetu nezadovoljnejev, in tudi v tej mladi državi se pojavljajo radikalci; že imajo več časnikov, ki bi radi odpravili prvega ministra Stambulova.

Srbsko. Bivši ministerski predsednik Simić pride za poslanika v Petrograd. Da je moralo odstopiti njegovo ministerstvo, tega je baje največ kriv kraljev oče Milan, ki je hotel denarja od finančnega ministra. Sedanje Nikolajevičevo ministerstvo baje tudi ne bode čakalo posebne starosti. Nesrečna dežela!

Turško. Vlada je izjavila črnogorski vladi, da bode strogo pazila na Albance, da ne bodo hodili na črnogorsko mejo krast in pretepat se, da jih navadno nekaj mrtvih obleži, kakor zopet pred nekaterimi dnevi.

Grško. Dve angleški družbi sta gradili po Grškem železnice. Vlada jim je baje delala mnogo preglavic, tako da sta delo opustili, in zdaj bodo tožbe in denar si bodo pri tem delali odvetniki.

Špansko. Zbornici se predloži jako ostra postava zoper socialiste. Samo taka postava bode javljne mnogo koristila. Ljudem je treba dela in jela, in v Andaluziji je na tisoče siromakov — delavcev; česar so krive v prvi vrsti ničvredne lastninske pravice, kakor v Italiji.

Amerika. V severnih zedinjenih državah, v zapadni Pensilvaniji, strajkajo delavci v premogokopih, zlasti Ogri. Prišlo je do krvavih izgrediv in nemirov, več delavcev in policistov je bilo ustreljenih, ker so se celo žene pridružile razgrajalcem.

Za poduk in kratek čas.

Kaj mi nemščina koristi?

Pripoveduje Fr. K.—č iz Stavešine.

Moj oče so hodili v šolo od 1824—30. leta in sicer v šolo Kapelsko. Ni jim bilo znano, da bi bila že takrat kaka šola pri Negovi ali pri Sv. Petru; sedaj pa so pri prvi tri in drugi pet. Takrat še druge knjige ni bilo, kakor nemške, zategadelj ne more nikdo zameriti staremu učitelju Schöfu, kateri je mojega očeta edino nemški učil. Zadnji dve leti so se obiskovali oče meščanske šole v Radgoni. Nemški pisati in čitati so se naučili do dobrega, zategadelj so spravili k hiši vsakovrstne nemške knjige, katere sedaj moji otroci brez vsega strahu trgajo. Ker so oče znali dobro nemški, zatorej so imeli željo, tudi mene poslati v nemško šolo, da ne bi ležale zastonj knjige, katere so iz ljubezni do mene omislili. Takrat še ni bilo Mohorjeve družbe, ne slovenskih časnikov, še menj pa »Slov. Gospodarja« in smo bili, žal, prisiljeni pri nemških knjigah ostati.

V Negovskih in Petrovskih šolah sem se res nemški učil; pa tisti nemški poduk, in ob enem tudi sedanj na teh šolah, ni krajcarja vreden. Res je, da sem znal, da je riba fiš, miza tiš, vino wein, svinja švein; to tudi naučijo otroke sedanj učitelji; ali to meni ni hasnilo nič. Kaj pomaga, ako bi n. pr. kdo znal najlepšo uro razdreti, vsako kolesce razložiti in posebej imenovati, če bi je pa ne znal vkup zložiti, da bi spet šla? Bila bi zastonj, če bi tudi bila zlata. Tedaj reči nemški imenovati, sem znal, ali govoriti z nikomur nisem mogel, zato so me oče poslali v mesto v šolo za par let; študirati me ravno niso mislili dati, ker sem bil edini sin in so me že priganjali, da jim pomorem pri vsakdanjem delu. Njih misel je bila, da bi mi bil nemški jezik pripomoček pri prihodnjem gospodarstvu. Ni mi treba posebej omeniti, koliko stane stariše, ako pošljejo otroka v mestno šolo; dosti so morali plačati oče, in edino le zavoljo nemškega jezika.

Sedaj pa nastane vprašanje, ali mi je bilo plačilo mojih starišev in moj trud tudi v kako korist? Dragi bralci »Slov. Gospodarja«, hočem Vam dokazati. Skoraj bom mogel reči, da leži gospodarstvo na meni 10 let. V teh letih sem kupil mnogo vsakovrstnega orodja za domačo potrebo, vedno vse v nemškem mestu Radgonskem; pa nikdar nisem potreboval nemškega jezika. Ko sem dveri v štacuno odprl, že so se mi priklanjali: »O, dobro jutro, kaj želite?« Nikdo me ni vprašal, znam-li nemški. V večjih letih se raztrga tudi blaga, posebno tam, kje je več otrok, kakor je videti to pri meni. Vse oblačilo, obutev itd. sem do zdaj kupoval v omenjenem mestu. Sedaj imamo svojega narodnega tergovca, g. Sturma v Ivancih, pri katerem dobimo frišno, pa po ceni blago in ni nam treba hoditi k našim nasprotnikom po spridene cunje, in ravno za tisti denar. Ko sem se tedaj le malo približal radgonskim trgovcem, že sem slisal: »No, oče, kaj bode kupili, kaj-li potrebujete? Vse imamo, le pojdite notri.« Ko vstopim notri, vse je govorilo slovenski in nikdo me ni vprašal, znam-li kaj nemški?

Prebivam celo blizu starodavne ptujske ceste. Po njej se je vozil že marsikateri debelotrebušni nemčurček. Ko me je le zagledal, že se je zadril: »dober dan, kaj imate za odati?« Nikdar me ni jeden vprašal, če razumem nemški, vselej le, če imam kaj debelega v hlevu. Marsikateri polovnjak vina sem že prodal. Prišli so kupčevalci iz Marija-Lankovica, z gornjega Štajarskega; pa nobeden še me ni vprašal, znam tudi kaj nemški; imeli so namreč svojega tolnača s seboj; vprašali so le, ako je vino sladko in brez vode.

Pokopal sem že očeta, mater in ženo, in sem prej in pozneje imel veliko posla pri gospodih. Ko sem opolnoči prišel k zdravniku in ga lepo prosil, ni me vprašal naravnost po nemškem jeziku, le če bi takoj plačal. Obilno plačila sem imel pri sodniji, notarju, v davkarji in na mnogih krajih, in nikjer nisem potreboval nemškega jezika. Hotel sem tudi svoja posestva nekaj povečšati, za to sem kupne pogodbe delal pri treh notarjih, vsako pri drugem; najbolj dopadlo se mi je pri zadnjem, g. Otonu Ploj, pri katerem sem dobil popolnoma slovensko kupno pogodbo z rubrikami vred; za nemščino pa me ni vprašal nikdo pri nobenem.

In sedaj, dragi bralec, sem ti dokazal, je li res treba te »edinozveličavne« nemščine. Meni se ni nikdar bila krajcarja h hasku, pač pa mi je že škodovala. Hodil sem namreč včasih za tolmača. Med tem časom, kar sem tam stal, bi si na svojem posestvu kaj opravil; za to, kar sem pa tam zaslužil, slišati sem moral, da jaz govorim, kar hočem, saj me oni ne razumejo, da sem govoril bolj za se, kakor za nje in da sem z Nemci, ne pa z njimi. S takimi in enakimi besedami so udrihali po meni, ko sem odšel; to mi je h hasku nemščina. Zategadelj pa me tudi jeza ima, ko vidim, da se bodo morali z nemščino ukvarjati tudi moji otroci, kateri bodo sedaj začeli drug za drugim v šolo hoditi. Kvišku mi vstajajo lasje, ko slišim, koliko se mučijo šolarji, in da se že celo peti nemški učijo. Za tak trud ne bom učiteljem nikdar hvaležen; naravnost pa rečem, da sem pri moji hiši jaz gospodar, pa nikdo drugi; tedaj mi naj noben otrok ne prinese nemške besede domov; naj le slišim katerega nemško pesem kokodakati, to je pri meni ravno toliko, kakor da bi kateri preklinjal! Stare nemške knjige dajem nevednim otrokom, da jih brez usmiljenja trgajo zdaj pa bi mi nove k hiši nosili? Ker se sedanji liberalni postavi ne moremo zoperstaviti, naj ostane tedaj v šoli vse, kar je nemškega; jaz kot oče mojih otrok nečem nemškega nič slišati in kot gospodar svoje hiše v njej nič nemškega videti!

Smešnica. Nekdo je hotel pohvaliti red in snago pri neki hiši s temi besedami: »Pri tej hiši vam je red in snaga! Ko se v jutru vzbudim, opravi mi v umijem, iskal sem natanko po vsej sobi glavnik; toda ni ga bilo. Ko prinese dekla na mizo žgance in zelje, lej ga no, bil je glavnik v zelju«.

Razne stvari.

(Milostlj. knezoškof) so se 11. aprila zvečer zdravi povrnili z Dunaja in so se jim 12. aprila poklonili prečastiti gg. stolni korarji, kakor je to običajno.

(Ptujsko učiteljsko društvo) bode slovesno obhajalo svojo 25letnico v četrtek 28. junija. Na vsopredu so pevske in godbene točke. Zvečer se bode igrala opereta: »Tičnik«, pri kateri bodeta sodelovali vrli pevki M. in A. S. Natančnej vspored prihodnjici.

(Celjska ženska podružnica) sv. Cirila in Metoda se je otvorila 29. marca. V odbor so voljene gospe: Serbec, predsednica, Vrečko, namestnica, Zavadlal, tajnica, Josi, namestnica, Glaser, blagajnica in gpdč. Kukovič, namestnica. Udov se je vpisalo 30. Živele vrle Slovenke!

(Poroka.) Dne 4. aprila sta bila poročena v Ptujski mestni farni cerkvi gosp. Karol Pleiweis, notarski kandidat v Ljubljani, in gospodična Olga Ploj, hči znane domačinskega odvetnika. Poročal ju je v slov. jeziku in jeziku v Sn. Polskavi.

(Vabilo.) V nedeljo, dne 15. aprila t. l. bode v tukajšnji čitalnici občni zbor »Mariborske podružnice sv. Cirila in Metoda«. Pričetek točno ob 8. zvečer. K mnogobrojnemu obisku vabi najljubše predsednik.

(Vabilo k občenemu zboru) »Cesarjevič Rudolfovega sadjerejskega društva« v Št. Juriju ob južni železnici, ki se bode vršil 27. aprila ob 9. uri dopoldne v Štefanijinem vrtu društva. Dnevni red: Poročilo predsednika in poduk gospoda Matijašiča o cepljenju ameriških trt. K obilnemu obisku vabi odbor.

(Na Zagrebškem državnem kolodvoru) sta oni dan dva strežnika spravljala prtljago v vagon, kar se razleti v nekem kovčegu smodnik, ki ga je pošiljatelj lahkomišljeno dejal z raznimi naboji vred v ta kovčeg. Oba strežnika imata hude opekline po obrazu, na rokah in po životu, ker se jima je vnela obleka. Lastnika kovčega je policija našla in zaprla.

(Požar.) Dne 2. aprila je na Selcah pogorel posestnik Pavel Jurša. Ognja je kriv neki deček, ki se je igral z žveplenkami. Ravno tisti dan je tudi zgorelo poslopje Fel. Ferk na Rogoznici. Neki 12letni fant je užgal po neprevidnosti predivo, in tako je nesreča nastala.

(Narobe svet.) Na Italijanskem in sicer okoli Mesine na Siciliji je šla toča in sneg dne 10. aprila. Mi smo torej veliko srečnejši, ker imamo najlepšo pomlad; samo toplega dežja naj nam ljubi Bog dá!

(Spremembe pri političnih oblastvih.) Ljutomerski okrajni glavar, Henrik grof Attems, je na lastno prošnjo prestavljen v Lipnico. Celjski okrajni komisar, Ernst pl. Lehmann, pride kot okrajni komisar v Maribor in k Celjskemu glavarstvu praktikant, Emil Schaffenrath.

(Kaznovano bogokletje.) V Roztokih na Českem je preklinjal neki mož Boga, govoreč, da je presv. Rešnje Telo navadno pecivo, da so duhovniki antikristi in podobno. Enako se je smejal ta ničvrednež, kedar se je kdo dal sprevideti s sv. zakramenti, on ne bode nikoli duhovnika k sebi poklical. Tega mu tudi ni bilo treba storiti, ali prav za prav, časa mu je zmanjkalo. Tri dni pozneje je cepil drva, kar omahne in izdihne svojo dušo.

(Za skrlatico) je več otrok pomrlo pri Sv. Kungoti na Pohorju in v Skomrah; zaradi tega je na tamošnjih solah moral za nekaj časa poduk prenehati.

(Južna železnica) je imela letos v 13. tednu dohodkov 822.709 gld., torej za 72.226 gld. manj, kakor v tisti dobi minolega leta.

(Nemško društvo) na Dunaju ima danes protestni shod zoper slovenske težnje in zahteve na Spodnjem Štajarskem. Povabljeni so vsi nemški državni poslanci. Načelnik temu društvu je c. kr. profesor Gegenbauer. Kjer je pravica, tam bode zmaga!

(Na sv. Višarjah) bodo letos od Križevega do roženvenske nedelje opravljali službo božjo čč. gg. Fr. Katnik, župnik v Gorijah, Al. Huter, kaplan v Hodišah, in Jakob Kindlmann, mestni kaplan v Piberku.

(Samomorivec.) V noči od sobote na nedeljo je 30. let stari Alojzij Stradner v vodo skočil v Ljubljani pod Janeschevo tovarno za usnje. Našli so ga drugi dan opoludne zvezanega v Ljubljani. Doma je bil iz Višnjeveca, okraj Radgona.

(Grožen čin norca.) V Kovašni na Ogerskem je poslal župan Mojzesa Szűcsa v bolnišnico na opazovanje, a od tam so ga odslovili domov. Takoj po svojem prihodu pa je norec pretepel ženo ter jo spodil od hiše. Na to je povezal štiriletnega sinka v odejo ter ga položil na posteljo, kamor je nanosil mizo, stole in drugo hišno opravo. To gremado je potem zažgal in ko je bila že v plamenu, skočil je v ogenj, potem z gorečo obleko hitel k sosedu ter ga prosil, naj ga ustrelji. Ko mu je sosed